

ՍԷՐ ԶՈՒՆԻՆ ԵՒ ՍԷՐ ԿԸ ՔԱՐՈՋԵՆ

Սովորաբար, մարդիկ կը խօսին սիրոյ մասին եւ սիրոյ պատգամներ կու տան հանրային ու սրբազան բեմերէն, եւ սակայն, ՄԱՐԴԸ ԶԵՆ ՍԻՐԵՐ:

Ամենախիստ որակումներով կը դատապարտեն մարդկային իրաւունքները բռնաբարողները, բայց չեն վարանիր ու խղճահարիր առաջին իսկ առիթով ոտնակոխել զանոնք:

Կը նկատես մարդիկ գոյնզգոյն դիմակներով ամէն շրջանակի մէջ, որոնք բարեացակամութիւն կը ցուցադրեն օժանդակելու բարեսիրական նպատակներու, բայց դիւրաւ կը հաստատես անոնց պատրաստակամութեան մէջ քողարկուած մթին միտում մը, մարդը եւ նպատակը շահագործելու:

Մարդու մը սէրը, երբ ջահաւորուած է Աստուծոյ հաւատով, որքան ալ իր շրջապատի հակադէպութիւնները անբեկանելի ըլլան, սէրը չի կորսնցներ իր երկնային շողարձակումը:

Ներկայ շփոթ ժամանակներուն, ո՛ր ուղղութեամբ ալ աչքերդ սեւեռես, որոշապէս, կը տեսնես ընկերային բարքերու բարոյականը ապականող տգեղութիւններ ու չարաշահութիւններ:

Ո՞վ չի կարդար, կամ չի լսեր հեռուստատեսիլի կայաններէն հաղորդուած մտակորոյս երիտասարդութեան արատաւոր գործունէութեան այլանդակութիւնները:

Հակառակ, որ շռայլօրէն կը վայելենք գիտարուեստին ընծայած ապշեցուցիչ իրագործումները ու կ'ապրինք անսպառ առատութեան մէջ, բայց եւ այնպէս, ոչ մէկ մարդ գոհ է իր ապրելա կեցողի հանգստաւէտ պայմաններէն:

Գիտենք, որ անխառն սիրոյ մէջ՝ կան այն բոլոր տարրերը, որոնք կրնան

մարդկային կեանքին մշտատեւ ճառագայթում տալ, դժբախտաբար, սակաւաթիւ փշերն են, որ կու տան իրենց սրտին այդ անբիծ սիրոյ արտայայտութիւնը:

Հին դարաշրջաններուն, ոչ միայն սուրբերը, այլ բարեպաշտ մարդիկն անգամ իրենց աղօթանուէր վերացումով կը յարէին աչքերը երկինք ու կը բերէին աստուածային շնորհներն ու օրհնութիւնները իրենց բարքերուն մէջ:

Ժամանակակից մարդը՝ արծուքոյ կը սուրայ ու քնաւ ուշադիր չէ, թէ այդ սրաթոյն վազին մէջ, ի՞նչ սրբութիւններ կ'ընդոտնէ, ի՞նչ նուիրագործուած արժէքներ կը շրջէ, ի՞նչ վիշտեր ու վերքեր կը թողու ետեւ: Ու կը վազէ հեւասպառ՝ անյագուրդ շահը սեւեռակէտ ըրած, կը փորձէ անցնիլ բոլորէն առաջ ու երեւալ ամէն բանի մէջ ախոյեան:

Ինչ որ կու տայ բարոյագուրկ կեանքը օրը օրին՝ շռայլօրէն կը մսխէ եւ հոգ չըներ, թէ ո՛րքան դառնութիւն կայ այդ մահացու մատուցումին մէջ:

Ինչ որ սակայն ճշմարտութիւնը կու տայ իր արեւափառ շողերով՝ երկու ձեռքով աչքերը կը գոցէ, որ չտեսնէ լոյսը:

Նիւթապաշտութիւնը վարագուրած է իր հոգիին բոլոր լուսամուտները, որ առաջինութեան շող մը չթափանցէ անկէ ներս: Կարծես զգայնութենէ զուրկ մարմին մըն է, որ չուզեր սիրել ու սիրուիլ, յարգել ու յարգուիլ, ներել ու ներուիլ: Հասեր է հանգրուան մը, ուրկէ անդին կը տեսնէ իր կեանքին խաւարակուտ վախճանը:

Անոնք, որ երեսանկեալ ինկեր են գետին ու շաղախուեր են հողին հետ, ի սպառ կորսնցուցեր են իրենց մարդկային գիտակցութիւնը եւ խղճահարութեան

զգացումը:

Ձեռն հասկնար, որ սիրոյ չեքմութենէն զրկուած սիրտ մը, որքան հեռու կը պահէ զիրենք կենսութիւններէն եւ որքան սիրով առկայուն սիրտ մը կը մօտեցնէ զիրենք՝ սուրբ ուրախութիւններու վայելքին:

Սէրը՝ պէտք է ըլլայ միայն մեր կեանքին մէկ կտորը եւ ոչ ալ հաւատքը՝ աղօտալոյս ճրագ մը մեր հոգիին մէջ:

Երբ սէրը հաւատքով ճաշատուած չի շարժիր, ոչ մէկ դրական արդիւնք կրնայ տալ եւ ոչ ալ կրնայ ոգեւորուիլ ու ոգեւորել սիրոյ կարօտ հոգիները:

Սիրոյ լեզուն պիտի սորվիս ու խօսիս, որ մարդիկ լսեն, հաւատան ու հետեւին խորհուրդներուդ: Եւ պիտի խօսիս սիրոյ տրոփումներով եւ ոչ թէ շրթնային բարբառով:

Երբ սէրը կը դառնայ մեր կեանքին ճաշագոյնը ազդակը եւ մեր ամենօրեայ ապրումներուն մէջ կը բացայայտուի հանրամարտը գոհողութիւններով, այն ժամանակ կեանքը իր բոլոր երեսներով պիտի ժպտի քեզի եւ աշխարհի վրայ մթաստուեր անկիւն մը պիտի չտեսնես:

Երբ սէրը սրտիդ մէջ կ'երգէ սիրոյ մեղեդին, երկրի վրայ ոչ մէկ աղմուկ կարող է խանգարել զայն, եթէ նոյնիսկ ամպածրար երկիւնքը որոտայ ու երկիրը ահեղասաստ շարժերով ցնցումներ ստեղծէ:

Երբ մարդ չի հասկնար, որ այս անցողական կեանքի ուղեւորութեան մէջ նախասահմանուած է սիրոյ առաքելութիւնը կատարելու, աւելի նախընտրելի պիտի ըլլար քնաւ ծնած չըլլար ու չտեսնէր իր կեանքին ողբերգութիւնը արժանաւորներու շրջանակին մէջ:

Շատ մարդիկ՝ այս օրերուն գտեր են, առանց սիրոյ ապրելու փշոտ ու տղմոտ ճամբան եւ հպարտ են, որ անտարբեր են ու իրենց ժողովուրդը ու հայրենիքը չեն սիրեր ու խղճահարութիւնը

չունին իրենց սիրտը եւ քակը բանալու թշուառութեան առջեւ:

Ոմանց բանականութիւնը՝ այն աստիճան հաշմած է, որ անտարբերութեան մէջ կը տեսնեն հանգստաւէտ կեանքը եւ մեկուսացման մէջ իրենց շահը եւ ապահովութիւնը:

Անոնք գտեր են պարտքէ ու պատասխանատուութենէ խուսափելու դիւրին ու կարճ ճամբան եւ հոգ չեն ընել, թէ ուրիշներ ինչ կը մտածեն իրենց ապրած անմարդկային ապրելակերպին մասին:

Նիւթական ինչ ցած մակարդակի վրայ ալ գտնուի մարդ, պարտաւոր է կեանքը ապրիլ իրարօգնութեան սկզբունքով եւ պէտք է յօժար ու պատրաստ ըլլայ խղճահարութեամբ խոնարհելու եւ նկատելու փորձութեան հնոցին մէջ զրկանքներէ զարնուած մարդոց դժբախտութիւնը:

Ձեռք գիտեր ինչո՞ւ, երբ ազգային սրտաշարժ աղէտի մը դիմաց կը գտնուինք, բոլորին ուշադրութիւնը՝ ինքնաբերաբար կը կեդրոնանայ հարուստ դասակարգի մարդոց վրայ: Կարծես թէ միայն անոնց նակատագրուած է թշուառութիւնը բառնալու պարտականութիւնը եւ այս յանցապարտ ընթացքէն շատ շուտ կ'անցնինք աւելի ծանրակշիռ մեղք մը գործելու: Կը ջանանք սեւեռաբիք նայիլ ու լուսանկարել անոնց բոլոր շարժումները, թէ մէկը կամ միւսը, ո՞րքան պիտի նուիրաբերէ, ու ե՞րբ կամ ի՞նչ չափով պիտի կատարէ իր խոստումը: Անշուշտ, այս պարագային խժըժանքը որդի պէս կը շարժի եւ պատրաստ է մրոտելու նուիրատուներուն արժանապատուութիւնը, որ չեն գոհաբերեր իրենց դիրքին համապատասխան չափովը:

Մարդկային կարօտութիւններուն սատարելը՝ ամէն անհատի պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ: Աղէտը անգամ՝ կրնայ իրմէ աւելի չճաւորի մը օգնել, եթէ իր մէջ խղճահարութեան զգացումը

կը շարժի սիրոյ տրոփումներէն խթանուած:

Մարդասիրութիւնը միայն ունեւորին առանձնաշնորհումը չէ: Այդ զոհողութեան մատուցումով հաւասարապէս պէտք է երեւան թէ՛ հարուստը եւ թէ՛ աղքատը:

Հարուստը պիտի տայ իր աւելորդէն, աշխատաւորը պիտի տայ իր համեստ թոշակէն եւ չփաւորը իր փանաֆի խնայողութենէն:

Այս երեք դասակարգներն ալ՝ համաձայն իրենց կարողութեան, որքան առատաձեռնութեամբ նուիրաբերեն, հաւատացէ՛ք՝ «փէնի» մը անգամ պիտի չպակսի իրենց դրամագլուխէն:

Հացակարօտ ժողովուրդի մը թշուառութեան առջեւ ցուցադրուած վարանումը կամ մտահաշիւը մարդկային նկարագիրը արատաւորող ամենէն պժգալի թերութիւնն է:

Եթէ ունեցածդ միայն օրապահիկ հաց մըն է, կիսէ ու կշտացուր քեզմէ աւելի քաղցեալը: Հաւատա՛, որ այս գթառատ վեհանձնութիւնդ ջուրի վրայ պիտի չգրուի ու ջնջուի, այլ քու հաշուդդ ոսկետառ պիտի արձանագրուի երկնային տոմարներուն մէջ:

Խօսքով ու խոստումով եղած բարեգործութիւնը, մերթ կ'առաջնորդեն մեր քայլերը այնպիսի քաղաք մը, որուն անունը ...ԵՐԲԵՔ է:

Սէրով լեցուն կեանք մը պէտք է ապրիլ եւ միայն ա՛յս պէտք է ըլլայ մեր ձգտումը եւ առաքելութիւնը երկրի վրայ:

Սիրոյ բոլոր գործերը սերմնահատիկներ են, որոնք կը սաղմնաւորուին, կը բողբոջին ու կը պտղաբերին առաքինութեան արգաւանդ հողերու վրայ:

Մարդ պիտի չմեկնի այս մեղապարտ աշխարհէն բարոյապէս կատարելագործուած, մինչեւ անգամ,

եթէ եկեղեցւոյ կողմէ սուրբ հռչակուած ըլլայ:

Մեղքին մանրէները ամէն ժամանակ պիտի արշաւեն ու խուժեն մեր կեանքէն ներս ու պիտի չթողուն, որ աստուածային սէրը հրաշագործէ սիրտերու մէջ:

Հետագայ մանրավէպը ցոյց կուտայ, թէ եգիպտացի ժողովուրդը ինչպիսի սիրով ու յուզումով հետեւեցաւ եգիպտոսի վարչապետ Նուպար Փաշայի փառաշուք՝ յուղարկաւորութեան, ՀԱՅՐԻԿ, ՀԱՅՐԻԿ քացականչելով:

Իր մարդասիրութիւնը եւ վեհանձն հոգին՝ դարձուցեր էին այս մեծանուն հայը ժողովրդանուէր դէմք մը արաքական աշխարհի մէջ:

Նուպար Փաշա՝ օր մը կ'այցելէ հիւանդանոց՝ պատերազմէն նոր վերադարձած վիրաւոր զինուորները սփոփելու նպատակով: Մի առ մի անոնց ձեռքերը սեղմելէ ետք, կանգ կ'առնէ վիրաւորի մը մահեակալին քով, որ կը քնանար եւ հաւանաբար տեղեկութիւն չունէր վարչապետին այցելութենէն:

Փաշան՝ նկատեց որ անկողնէն վար կախուած վիրաւորին ձեռքին մէջ թուղթ մը կայ, ծոցեալ, առաւ եւ ուշադրութեամբ քննեց: Հաշուեցոյց մըն էր հետեւեալ պարունակութեամբ:

- Տան վարձք՝ մէկ ոսկի
- Հացագործին՝ կէս ոսկի
- Մսագործին՝ կէս ոսկի, -

կաթնավաճառին՝ կէս ոսկի: Եւ չփաւոր զինուորը կը վերջացնէր հաշուեցոյցը՝ հետագայ յուսահատական հարցումով՝ Ո՞վ ՊԻՏԻ ՎՃԱՐԷ ԱՅՍ ՊԱՐՏՔԸ:

Նուպար Փաշա՝ իսկոյն իր քովը կեցող սպայէն գրիչը կ'առնէ եւ հարցումին դիմաց կը գրէ... ԵՍ ՊԻՏԻ ՎՃԱՐԵՄ: Կը սորագրէ իր անունը, ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ:

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔՀՆՅ. ՏԻԼԿԵՐԵԱՆ